

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ**

ЗАТВЕРДЖЕНО

на засіданні кафедри
міжнародних відносин і політичної
філософії
Протокол № 1 від 22.08.2025 р.

ПОГОДЖЕНО

Проректор з навчально-методичної
роботи

Каріна НЕМАШКАЛО

**ІСТОРІЯ ТА ТЕОРІЯ ДИПЛОМАТІЇ
робоча програма навчальної дисципліни (РПНД)**

Галузь знань	С «Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини»
Спеціальність	СЗ «Міжнародні відносини»
Освітній рівень	Перший (бакалаврський)
Освітня програма	Міжнародні відносини
Статус дисципліни	вибіркова
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська

Розробник:
д.істор.н., доц.

Олена КРАВЧЕНКО

Завідувач кафедри
міжнародних відносин і
політичної філософії

Олег КУЗЬ

Гарант програми

Ірина ЖЕРЕБЯТНІКОВА

**Харків
2026**

ВСТУП

Навчальна дисципліна «Історія та теорія дипломатії» є вибірковою дисципліною та викладається у Навчально-науковому інституті міжнародних відносин Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю СЗ «Міжнародні відносини» і спрямована на вивчення особливостей дипломатії в історичному розвитку, ознайомлення з основними видами дипломатичної діяльності.

Актуальність вивчення історії та теорії дипломатії пов'язана із зростанням ролі дипломатії на початку XXI ст. у вирішенні глобальних проблем сучасності та визначається необхідністю розуміння історичних етапів розвитку дипломатії, появи дипломатичних представництв. Ознайомлення із специфічними галузями дипломатії, міжнародними нормативно-правовими актами, що регулюють дипломатичну діяльність, принципами дипломатичної служби, дають можливість розширити знання про місце дипломатії в зовнішній політиці держав та міжнародних відносинах. Опанування дисципліни «*Історія та теорія дипломатії*» підвищить рівень компетенції фахівців-міжнародників з питань, що стосуються дипломатії зовнішньополітичних відомств різних країн світу; отримані знання і навички дозволять достойно представляти Україну та міжнародній арені в ролі дипломата.

Об'єктом навчальної дисципліни є дипломатія.

Предмет навчальної дисципліни – є історичні, практичні та теоретичні аспекти дипломатичної діяльності.

Метою навчальної дисципліни є: формування у здобувачів освіти компетентності про основні характеристики, особливості та тенденції розвитку світової та української дипломатії; вивчення історичних і теоретичних аспектів дипломатичної діяльності, ознайомлення з практикою дипломатичних служб різних держав та міжнародно-правовим забезпеченням дипломатичної роботи.

Головними завданнями курсу є:

- розуміння основних етапів і особливостей зародження та розвитку дипломатії;
- вивчення вітчизняного й зарубіжного досвіду організації та функціонування дипломатичної служби;
- ознайомлення з міжнародними нормами регулювання дипломатичної діяльності;
- аналіз основних тенденцій розвитку сучасної дипломатії;
- формування уявлень та набуття практичних навичок щодо діяльності дипломатичних представництв.

Програму вивчення навчальної дисципліни «Історія та теорія дипломатії» складено відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів зі спеціальності СЗ «Міжнародні відносини».

Результати навчання та компетентності, які формує навчальна дисципліна

визначено в табл. 1.

Таблиця 1

Результати навчання та компетентності, які формує навчальна дисципліна

Результати навчання	Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач вищої освіти
РН3	СК9
РН4	СК4
РН5	СК2
РН11	ЗК12
РН18	СК6, СК12

де, **РН3**. Знати природу міжнародного співробітництва, характер взаємодії між міжнародним акторами, співвідношення державних, недержавних акторів у світовій політиці.

РН04. Знати принципи, механізми та процеси забезпечення зовнішньої політики держав, взаємодії між зовнішньою та внутрішньою політикою, визначення та реалізації на міжнародній арені національних інтересів держав, процесу формування та реалізації зовнішньополітичних рішень.

РН05. Знати природу та механізми міжнародних комунікацій.

РН11. Здійснювати прикладний аналіз міжнародних відносин, зовнішньої політики України та інших держав, міжнародних процесів та міжнародної ситуації відповідно до поставлених цілей, готувати інформаційні та аналітичні матеріали.

РН18. Розуміти багатоскладовість та гетерогенність українського суспільства, володіти навичками регіонального, політико-географічного та електорального аналізу поведінкових стратегій неурядових гравців міжнародних відносин України.

ЗК12. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

СК2. Здатність аналізувати міжнародні процеси у різних контекстах, зокрема політичному, безпековому, правовому, економічному, суспільному, культурному та інформаційному.

СК4. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі і практичні проблеми у сфері міжнародних відносин, зовнішньої політики держав, суспільних комунікацій, регіональних досліджень.

СК6. Здатність застосовувати засади дипломатичної та консульської служби, дипломатичного протоколу та етикету, уміння вести дипломатичне та ділове листування (українською та іноземними мовами).

СК9. Здатність застосовувати знання характеристик розвитку країн та регіонів, особливостей та закономірностей глобальних процесів та місця в них окремих держав для розв'язання складних спеціалізованих задач і проблем.

СК12. Здатність до здійснення комунікації та інформаційно-аналітичної діяльності у сфері міжнародних відносин (українською та іноземними мовами).

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Історія дипломатії з найдавніших часів до сучасності.

Тема 1. Історичні етапи формування сучасної дипломатичної системи.

Структура, актуальність курсу. Об'єкт і предмет навчальної дисципліни «Історія та теорія дипломатії». Мета і завдання дисципліни. Джерела та література. Категоріально-понятійний апарат, методологічні основи і методи дослідження.

Визначення поняття «дипломатія» різними школами та провідними дипломатами світу. Ознаки та функції дипломатії. Види дипломатії у міжнародних відносинах. Об'єкти і суб'єкти дипломатії. Роль і цілі дипломатії на початку XXI ст. у вирішенні глобальних проблем сучасності. Дипломатичні школи Великобританії, Франції, США, країн ЄС, країн Сходу.

Причини виникнення дипломатії як діяльності. Розвиток дипломатії в історичній ретроспективі. Основні види дипломатичної діяльності. Періодизація історії дипломатії.

Тема 2. Історія дипломатії стародавнього світу та середньовіччя.

Характерні риси дипломатичної діяльності східних стародавніх держав. Джерела дипломатії Стародавнього Сходу. Закони Ману. Особливості давньокитайської дипломатії. Дипломатія в системі міждержавних відносин античної Греції та Риму. Джерела до вивчення давньогрецької дипломатії. Особливості посольських місій в Стародавній Греції. Дипломатія республіканського та імперського Риму. Особливості візантійської дипломатії. Шлюбна дипломатія. Дипломатія європейського Середньовіччя та країн Сходу. Становлення моделі дипломатії у Європі засобами системи рівноваги сил у XV–XVI століть. Італійська дипломатична система. Відомі італійські дипломати XIV–XVI ст. Військова розвідка в дипломатії давніх народів світу. Дипломатія доби Ренесансу. Дипломатія Османської імперії та європейських країн.

Тема 3. Дипломатія ранньомодерного часу та Просвітництва.

Становлення постійних дипломатичних представництв. Нові посольські функції та їхнє теоретичне осмислення. Проблема дипломатичного імунітету. Посольські місії. Форма і формуляр міжнародних договорів. Затвердження договорів: клятва і ратифікація. Вестфальський конгрес та його нововведення.

Встановлення дипломатичних контактів з Османською імперією: венеціанські капітуляції та франко-османські договори XVI ст. Особливості османських договорів з європейськими державами. Церемоніал посольського прийому в Стамбулі.

Державний інтерес як новий вимір європейської дипломатії XVII ст.

Кардинал Рішельє та його вплив на принципи ведення дипломатії. Право війни і миру в філософії Гуго Гроція.

Теорія балансу сил XVIII ст. Професіоналізація дипломатії. Утрехтський конгрес та нововведення в дипломатичній практиці. Зміни в балансі сил протягом XVIII ст.: входження Росії та Пруссії в європейську систему міжнародних відносин. Початки формування глобальної системи міжнародних відносин. «Дипломатичне суспільство» і таємна дипломатія. Способи легітимізації поділів Речі Посполитої.

Тема 4. Розвиток дипломатії в XIX – XXI ст.

Особливості дипломатії XIX ст. Рішення Віденського конгресу 1814–1815 рр. з позицій дипломатії. Дипломатичні відносини середини XIX ст. Отто фон Бісмарк як дипломат.

Дипломатія на початку XX ст. Дипломатія в період Першої світової війни. Становлення Версальсько-Вашингтонської системи. Дипломатичні наслідки Першої світової війни. Особливості розвитку дипломатії після Першої світової війни. Формування двох систем дипломатичної служби в міжвоєнний період: американської та французької. Дипломатія під час та після Другої світової війни. Дипломатія періоду «холодної війни». Дипломатичні відносини в 1960–1970-х роках. «Човникова» дипломатія другої половини XX ст. Кінець «холодної війни» та крах біполярної системи світу (1985–1991 рр.) Сучасна дипломатія. Характерні риси дипломатії XXI ст. Конференційна (багатостороння) дипломатична комунікація як вимога сучасного глобального світу.

Змістовий модуль 2. Теорія і практика сучасної дипломатії.

Тема 5. Дипломатія та європейська інтеграція.

Ідея європейської спільноти. Історія дипломатичних зусиль з об'єднання Європи. Дипломатія європейських держав щодо утворення ЄС. Європейські інститути дипломатичного представництва. Європейська служба зовнішніх справ. Зовнішня політика ЄС та держав Західної Європи. Дипломатія щодо безпеки та прав людини. Саміти як інструмент дипломатії. Двосторонні контакти в Європейському Союзі. Дипломатична служба Європейського Союзу. Перспективи розширення ЄС.

Тема 6. Дипломатичні представництва провідних країн світу.

Загальна характеристика структурних елементів дипломатичних представництв провідних країн світу. Функції дипломатичних представництв та їх роль у міжнародних відносинах. Співробітництво між дипломатичними представництвами: рівні, форми та особливості. Індекс глобальної дипломатії як інструмент оцінки рівня дипломатичних відносин між країнами у світі. Характеристика дипмісії провідних країн світу: США, Китай, Франція, Японія, Німеччина, Велика Британія. Дипломатичні стратегії тоталітарних і

авторитарних держав.

Тема 7. Специфічні галузі дипломатії.

Публічна дипломатія як інструмент формування іміджу держави. Військова дипломатія. Функції військового аташе.

Економічна дипломатія: сутність, передумови розвитку, рівні, функції, завдання та етапи розвитку. Міжнародна багатостороння економічна дипломатія: сутність, завдання, тенденції, проблеми, види. Інституційний механізм здійснення економічної дипломатії. Особливості переговорного процесу в економічній дипломатії: підготовка, інформаційно-аналітичні матеріали, тактика. Економічна дипломатія, торгівельна політика та економічна безпека держави. Бізнес дипломатія.

Дипломатія в культурній сфері. Молодіжна дипломатія. Переваги та недоліки цифрової дипломатії. Медіа-дипломатія. Медіа як інструмент дипломатії та створення «правильного портрету» держави. Досвід зарубіжних країн у цифровій дипломатії та кейс України. Релігійна дипломатія.

Тема 8. Методи та засоби дипломатичної комунікації.

Методи, форми та інструменти дипломатії. Міжнародно-правові акти – інструментарій для ведення дипломатії. Встановлення дипломатичних відносин. Міжнародне визнання. Відкриття дипломатичних представництв. Види дипломатичних представництв: посольства і місії. Припинення дипломатичної місії. Характеристика дипломатичного корпусу. Дипломатичний персонал. Дипломатичні представництва: структура, персонал, функції. Дипломатичні привілеї та імунітети. Консульські службовці та консульські пункти.

Класичні методи дипломатичної роботи. Особливості офіційної комунікації дипломатів. Правила ведення дипломатичних бесід. Дипломатичне листування як засіб зовнішньої дипломатичної комунікації.

Тема 9. Дипломатична служба України.

Розвиток дипломатії незалежної України. Поняття та завдання дипломатичної служби. Функції та система органів дипломатичної служби. Персонал дипломатичної служби.

Історія створення та становлення Міністерства закордонних справ (МЗС) України. Поняття, місія МЗС України. Функції та структура МЗС України. Департамент консульської служби МЗС України. Представництва МЗС на території України.

Закордонні дипломатичні установи України. Дипломатичні представництва України. Функціональні місії у складі посольств. Постійні представництва України при міжнародних організаціях. Поняття, завдання та система органів консульської служби України.

Тема 10. Роль дипломатії в умовах воєнної агресії.

Міждержавні дипломатичні відносини під час війни. Сучасна дипломатія

в умовах повномасштабної агресії РФ проти України. Ставлення міжнародних організацій до війни. Українська дипломатія під час війни.

Енергетична дипломатія в умовах війни. Українська дипломатія в протидії російській дезінформації та пропаганді в умовах війни. Вплив російсько-української війни на розвиток європейської дипломатії. Роль дипломатії у забезпеченні національної безпеки.

Перелік практичних (семінарських) занять / завдань за навчальною дисципліною наведено в табл. 2.

Таблиця 2

Перелік практичних (семінарських) занять / завдань

Назви тем	Зміст
Тема 1. Історичні етапи формування сучасної дипломатичної системи	Розгляд теоретичних питань теми, дискусія щодо ролі і цілей дипломатії на початку XXI ст. у вирішенні глобальних проблем сучасності.
Тема 2. Історія дипломатії стародавнього світу та середньовіччя	Аналіз дипломатичної діяльності східних стародавніх держав, вивчення особливостей дипломатії в системі міждержавних відносин античного Риму та Греції, характеристика дипломатії європейського Середньовіччя. Дипломатичні зв'язки країн Сходу в середньовічний період.
Тема 3. Дипломатія ранньомодерного часу та Просвітництва	Осмислення процесу становлення постійних дипломатичних представництв, аналіз особливостей османських договорів з європейськими державами, характеристика європейської дипломатії XVII – XVIII ст.
Тема 4. Розвиток дипломатії в XIX – XXI ст.	Аналіз дипломатичних відносин у XIX ст., вивчення історії розвитку дипломатичних служб світу в першій половині XX ст., характеристика дипломатії XXI ст.
Тема 5. Дипломатія та європейська інтеграція	Вивчення етапів становлення європейських інститутів дипломатичного представництва в процесі інтеграції, аналіз пріоритетних завдань військово-політичного співробітництва в Західній Європі.
Тема 6. Дипломатичні представництва провідних країн світу	Характеристика структурних елементів дипломатичних представництв провідних країн світу, їх функцій і ролі у міжнародних відносинах.
Тема 7. Специфічні галузі дипломатії	Ознайомлення з основними видами дипломатії – публічною, економічною, культурною, військовою, релігійною.
Тема 8. Методи та засоби дипломатичної комунікації	Характеристика методів, форм та інструментів дипломатії, видів дипломатичних представництв, вивчення дипломатичних стратегій тоталітарних і авторитарних держав.
Тема 9. Дипломатична служба України	З'ясування завдань та функцій органів дипломатичної служби, ознайомлення з дипломатичними установами України, визначення ролі дипломатії і дипломатів у

	формуванні брендингу країни.
Тема 10. Роль дипломатії в умовах воєнної агресії	Аналіз впливу російської агресії на міждержавні дипломатичні відносини в світі, Європі з початком російсько-української війни.

3. Перелік самостійної роботи за навчальною дисципліною наведено в табл.

Таблиця 3

Перелік самостійної роботи

Назва теми та / або завдання	Зміст
Теми 1 – 10	Вивчення лекційного матеріалу, пошук, відбір та огляд літературних джерел з певної теми; виконання практичних завдань з цієї теми
Тема 1, 2, 4, 5	Підготовка до дискусії, розробка аналітичної довідки, підготовка до дебатів
Теми 6 – 10	Виконання індивідуальних завдань, підготовка аналітичної доповіді, презентації, робота з термінологічним словником
Теми 1 – 10	Підготовка до експрес-опитування, ситуаційний аналіз
Тема 1 – 10	Підготовка до колоквиуму

Кількість годин лекційних, практичних (семінарських) занять та годин самостійної роботи наведено в робочому плані (технологічній карті) з навчальної дисципліни.

МЕТОДИ НАВЧАННЯ

При викладанні навчальної дисципліни «Історія та теорія дипломатії» використовуються традиційні методика інформаційно-рецептивної та репродуктивної спрямованості, а також сучасні методи активізації навчально-пізнавальної діяльності здобувачів, які передбачають застосування таких навчальних технологій, як: проблемні лекції, міні-лекції, дискусії, тести, робота в міні-групах, колоквиуми, навчання через дослідження. Зокрема:

Словесні (лекція-дискусія (Тема 1); проблемна лекція (Теми 2, 6)).

Практичні (практична робота (Теми 3, 9), семінар-дискусія (Теми 4, 9), підготовка та презентація творчого завдання, кейс-метод (Теми 5, 7, 8, 10), тести (Теми 1 – 5, 6–10), колоквиум (Теми 1–10)).

ФОРМИ ТА МЕТОДИ ОЦІНЮВАННЯ

Університет використовує 100-бальну накопичувальну систему оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти.

Система оцінювання сформованих компетентностей враховує види занять, які передбачають лекційні, практичні заняття, а також виконання самостійної роботи. Оцінювання сформованих компетентностей у здобувачів здійснюється за накопичувальною 100-бальною системою. Поточний контроль, що здійснюється протягом семестру під час проведення практичних занять та самостійної роботи оцінюється сумою набраних балів.

Поточний контроль здійснюється під час проведення лекційних, практичних занять, має на меті перевірку рівня підготовленості здобувача вищої освіти до виконання конкретної роботи і оцінюється сумою набраних балів.

Підсумковий контроль включає семестровий контроль, який проводиться у формі екзамену.

Максимально можлива кількість балів за поточний контроль упродовж семестру – 60 та підсумковий (екзамен) – 40 балів, мінімально можлива кількість балів за поточний контроль – 35 та підсумковий (екзамен) – 25 балів.

Підсумкова оцінка за навчальною дисципліною визначається сумуванням всіх балів, отриманих під час поточного контролю та екзамену.

Поточний контроль включає наступні контрольні заходи: експрес-опитування, завдання за темами; поточні контрольні роботи; тести; дискусії, презентації за темами.

Поточний контроль може здійснюватися у таких формах:

– *письмові завдання* за змістом пройдених тем – 2 рази за семестр на практичних заняттях. Максимальна оцінка – 5 балів (усього 10 балів за семестр), її можна отримати, якщо відповідь аргументована, виявляє глибину та оригінальність мислення; містить засвоєний теоретичний матеріал у повному обсязі;

– *аналітичні доповіді (промови)* за заданою тематикою – 2 рази за семестр на практичних заняттях. Максимальна оцінка за доповідь – 5 балів (усього 10 балів за семестр), її можна отримати, якщо доповідь має логічну структуру, висновки є аргументованими, теоретичний матеріал викладений вільно із розумінням основних понять;

– *колоквіум* за 1–10 темами – 1 раз за семестр, проводиться на фінальному практичному занятті. Максимальна оцінка – 10 балів (усього 10 балів за семестр);

– *аналітичної презентації* – 2 рази за семестр на практичних заняттях. Максимальна оцінка – 5 балів (усього 10 балів за семестр);

– *тематичні тести* – 2 рази за семестр. Максимальна оцінка – 5 балів (усього 10 балів за семестр);

– *участь у дебатах* – 2 рази за семестр на практичних заняттях. Максимальна оцінка за виступ – 5 балів (усього 10 балів за семестр);

– *письмовий іспит* – 40 балів.

Критерії оцінювання письмового іспиту

Кожен екзаменаційний білет складається з 3-х завдань (завдання 1 – стереотипного рівня; завдання 2 – діагностичного та завдання 3 – евристичного рівнів).

Кожний рівень завдань оцінюється окремо, а загальна оцінка підраховується як сума оцінок за кожне завдання. Кількісний показник (бал) встановлюється залежно від ступеня виконання завдання. Максимальний бал за іспит – 40.

Завдання 1 стереотипного рівня подано у вигляді 6 різноманітних тестових питань на відтворення здобутих знань, кожна правильна відповідь оцінюється в 1 бал;

Завдання 2 діагностичного рівня є відкритим питанням, що вимагає демонстрації навичок застосування отриманих знань. Максимальна кількість питань у завданні – 2, кожна правильна коротка відповідь оцінюється до 5 балів;

Завдання 3 евристичного рівня є відкритим проблемним питанням, що потребує систематизованої, раціонально обґрунтованої, аргументованої відповіді та має на меті демонстрацію навичок щодо створення нового знання. Кількість питань у завданні – 2, кожна правильна розгорнута відповідь оцінюється до 12 балів.

Приклад екзаменаційного білета

Харківський національний економічний університет імені Семена
Кузнеця

Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти

Спеціальність СЗ «Міжнародні відносини»

Освітньо-професійна програма «Міжнародні відносини»

Навчальна дисципліна «Історія та теорія дипломатії»

Екзаменаційний білет № 1

Завдання 1 (6 стереотипних питань, 1 бал за кожне)

1. Маастрихтський договір про створення Європейського Союзу підписано:

- а) 1992 р.
- б) 1995 р.
- в) 2004 р.
- г) 2012 р.

2. У ХХ – ХХІ столітті до системи світової економічної дипломатії увійшли:

- а) фізичні особи
- б) суб'єкти підприємницької діяльності
- в) великі міжнародні економічні організації
- г) немає правильної відповіді

3. Попередня згода уряду держави перебування на прийняття певної особи як глави дипломатичного представництва іншої держави називається:

- а) аккерман
- б) агреман
- в) дипломант
- г) дуайєн

4. Інститут патронату діяв в епоху Стародавнього світу:

- а) в Греції

- б) в Римі
- в) в Єгипті
- г) в Японії

5. У відносинах між містами-державами (полісами) широко використовувався інститут проксенії. Де саме:

- а) в Давньому Римі
- б) в Давній Греції
- в) в Давній Індії
- г) в Давньому Китаї

6. Закони Ману є пам'ятником:

- а) давньоіндійської дипломатії
- б) давньокитайської дипломатії
- в) давньоєгипетської дипломатії
- г) давньоримської дипломатії

Завдання 2 (2 діагностичні питання, 5 балів за кожне)

1. Назвіть основні ознаки дипломатії.
2. Які функції виконує сучасна багатостороння дипломатія?

Завдання 3 (2 евристичні питання, 12 балів за кожне)

1. У чому полягають особливості дипломатії Стародавнього світу?
2. Охарактеризуйте процедуру відкриття дипломатичного представництва.

Більш детальну інформацію щодо системи оцінювання наведено в робочому плані (технологічній карті) з навчальної дисципліни.

12-бальна система оцінювання

Ступінь виконання	Бал
Відповідь аргументована, виявляє глибину та оригінальність мислення. Містить засвоєний теоретичний / практичний матеріал у повному обсязі	12
Відповідь аргументована, виявляє глибину та оригінальність мислення. При оперуванні теоретичним / практичним матеріалом допущено незначні помилки	11
Відповідь в цілому аргументована, відтворює самостійність мислення, але бракує систематизації. При оперуванні теоретичним / практичним матеріалом допущено незначні помилки	10
Відповідь в цілому правильна, але бракує аргументованих висновків, допущено певні помилки при визначенні категорій, смислових зв'язків тощо	9
Відповідь виявляє обізнаність здобувача з проблематикою питання, але бракує аргументованих висновків, допущено певні помилки при визначенні категорій, смислових зв'язків тощо	8
Відповідь виявляє обізнаність здобувача з проблематикою питання, але бракує аргументованих висновків; виявлено певні труднощі при оперуванні теоретичним / практичним матеріалом	7

Присутнє лише часткове висвітлення змісту питання; виявлено певні труднощі при оперуванні теоретичним / практичним матеріалом	6
При відповіді на питання допущено суттєві помилки, які впливають на зміст; самостійність мислення виявлена лише частково	5
Відповідь виявляє лише загальне ознайомлення здобувача з проблематикою питання; самостійність мислення та висновки відсутні	4
Відповідь виявляє практичну відсутність у здобувача самостійності мислення; здатність робити узагальнення та теоретичні / практичні висновки відсутня; навички застосування знань відсутні	3
Відповідь не виявляє самостійності мислення; здатність робити узагальнення та теоретичні / практичні висновки відсутня; стереотипне знання не відтворено	2
Відповідь фактично не має перетину зі змістом питання	1

Більш детальну інформацію щодо критеріїв оцінювання наведено в робочому плані (технологічній карті) з навчальної дисципліни.

5-бальна система оцінювання

Ступінь виконання	Бал
Відповідь аргументована, виявляє глибину та оригінальність мислення. Містить засвоєний теоретичний / практичний матеріал у повному обсязі	5
Відповідь аргументована, виявляє глибину та оригінальність мислення. При оперуванні теоретичним / практичним матеріалом допущено незначні помилки	4
Відповідь в цілому правильна, але бракує аргументованих висновків, допущено певні помилки при визначенні категорій, смислових зв'язків тощо	3
Присутнє лише часткове висвітлення змісту питання; виявлено певні труднощі при оперуванні теоретичним / практичним матеріалом	2
Відповідь виявляє лише загальне ознайомлення здобувача з проблематикою питання; самостійність мислення та висновки відсутні	1
Відповідь фактично не має перетину зі змістом питання	0

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Балануца О. О. Родзинки дипломатії: навч. посіб. Дніпро : Середняк Т. К., 2022. 148 с. URL: <https://kuwait.mfa.gov.ua/storage/app/sites/46/balanutsa-o-rodzinki-diplomatii.pdf>.
2. Білан С. О. Багатостороння дипломатія: словник-довідник. Київ, 2022. 161 с.
3. Дипломатія. Навч. посіб. / Л. В. Корольчук, О. В. Баула, Н. М. Галазюк, О. М. Зелінська, П. Я. Кравчук, О. М. Лютак, Л. В. Савош, О. А. Урбан. Луцьк : ПП «Волинська друкарня» 2024. 340 с.

4. Історія дипломатії : навч.-метод. посіб. / за ред. О. В. Бігняка. Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2021. 116 с.
5. Лісовський, П. М., Лісовська Ю. П. Дипломатична та консульська служба : навч. посіб. Київ : Ліра-К, 2022. 77 с.
6. Міжнародні відносини та світова політика [Електронний ресурс] : навч. посіб. / О. М. Кузь, Д. С. Коротков, Д. Ю. Михайличенко, О. В. Бровко ; Харківський національний економічний університет ім. С. Кузнеця. Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2020. 200 с. URL : <https://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/25295>

Додаткова

7. Дипломатія в міжнародних відносинах : ретроспекція і сучасність : збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю, м. Київ, Національний авіаційний університет, 24 лютого 2023 р. Київ : НАУ, 2023. 159 с.
8. Дубов Д. В. Публічна дипломатія США в добу Холодної війни. Як США завойовували «серця і розум людей» (у дзеркалі розсекречених документів ЦРУ) : аналіт. доп. Київ : НІСД, 2020. 164 с.
9. Європейська дипломатія у XXI столітті : матеріали IV науково-практичного круглого столу (м. Харків, 17 грудня 2021 р.) / за ред. Л. В. Новікової, О. М. Доценко. Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2021. 154 с.
10. Жеребятнікова І. В., Горбачов А. В., Кравченко О. В. «М'яка сила» як стратегічний ресурс та інструмент впливу на міжнародні процеси: досвід США. Міжнародні та політичні дослідження. Одеса. Одеський нац. університет імені І. І. Мечникова, 2024. Вип. 38. С. 183–192. URL: <http://www.repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/34735>
11. Конспект лекцій з дисципліни «Дипломатична та консульська служба» для студентів спеціальності 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії» / Укл. : Латишева В. В., Чістякова І. М., Бабіна В. О. Одеса: ОНПУ, 2020. 76 с.
12. Україна дипломатична : Науковий щорічник. 2022. Київ : «Інститут всесвітньої історії НАН України», 2022. 488 с.
13. Ціватий В. Г. Теорія, історія і практика європейської дипломатії XVI-XVIII століть: моделі, інституціоналізація, міжнародно-політичні системи (геополітичний дискурс раннього модерного часу). *Гуманітарний корпус: [збірник наукових статей з актуальних проблем філософії, культурології, психології, педагогіки та історії]* / Ред. С. С. Русаков. Київ – Вінниця: ТОВ «Твори», 2022. Вип. 43. С. 46–50.

Інформаційні ресурси

14. Довідник з протокольних питань. Міністерство закордонних справ України. Департамент державного протоколу. Вересень, 2021. URL:

https://mfa.gov.ua/storage/app/sites/1/Docs/protokol/UA_Protocol_Guide_20190313.pdf

15. Віденська Конвенція про дипломатичні зносини. ООН; Convention, International document on April 18, 1961. URL: https://legal.un.org/ilc/texts/instruments/english/conventions/9_1_1961.pdf
16. Офіційний сайт Міністерства Закордонних справ України. Режим доступу: <https://mfa.gov.ua/>
17. Представництво Європейського Союзу в Україні. Режим доступу: https://www.eeas.europa.eu/delegations/ukraine_uk?s=232
18. Про дипломатичну службу. Закон України. 07.06.2018 № 2449-VIII. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/T182449?an=1>
19. Сайт персональних навчальних систем ХНЕУ ім. С. Кузнеця. Дисципліна «Історія та теорія дипломатії» [Електронний ресурс]. URL: <https://pns.hneu.edu.ua/course/view.php?id=10191>